

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 28 Μάιος 2010 21:17

23 Απρίλη του 1944. Οι γυναίκες ψηφίζουν για πρώτη φορά. Εκλογές για την ανάδειξη του Εθνικού Συμβουλίου στην Ελεύθερη Ελλάδα

Αν σήμερα το δικαίωμα της γυναίκας στο εκλέγειν και στο εκλέγεσθαι θεωρείται αυτονόητο για τον πολιτικό πολιτισμό μας, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι χρειάστηκαν δεκαετίες αγώνων για να μπορέσουν οι Ελληνίδες να το αποκτήσουν. Ας κάνουμε λοιπόν μαζί ένα μικρό οδοιπορικό στην ιστορία για να δούμε πώς οι γυναίκες κατάφεραν να φτάσουν στις κάλπες.

Στις 9 Μαρτίου 1887 πρωτοκυκλοφόρησε η «Εφημερίς των Κυριών» του «Συλλόγου Κυριών», με εκδότρια τη Ρεθυμνιώτισσα [Καλλιρρόη Παρρέν Σιγανού](#) και συντάκτριες μόνο γυναίκες. Το πρώτο φύλλο, που είχε σύνθημα «Ψήφος στη γυναίκα» και πούλησε 10.000 φύλλα στην αναλφάβητη Αθήνα των 65.000 κατοίκων, προκάλεσε έντονες αντιδράσεις, που κυμαίνονταν από την ειρωνεία ως την απόλυτη ταπείνωση: «Δυο επαγγέλματα αρμόζουν εις τας γυναίκας. Εκείνα της νοικοκυράς και της εταίρας» (Εμ. Ροΐδης).?Θα την συντρίψω διότι μαστροπεύει τας γυναίκας. Έχω και μάνα και αδελφήν άγαμον?, δήλωνε ο διευθυντής της εφημερίδας ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, ενώ ο άλλος της ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ συμπλήρωνε:?Αι γυναίκες είναι πετεινόμυαλοι και ελαφραί. Δεν αξίζει τον κόπον να ασχοληθώμεν?. Και μπορεί βέβαια στη μνήμη του λαού να υπήρχαν ξεθωριασμένες έστω, ηρωικές μορφές γυναικών που πρωτοστάτησαν σε διάφορες φάσεις του Αγώνα για την Ανεξαρτησία, όπως η Μπουμπουλίνα, η Μαντώ Μαυρογένους, οι Σουλιώτισσες, όμως για πολιτικά δικαιώματα των γυναικών δεν έκαναν λόγο ούτε τα συντάγματα του Αγώνα ούτε ασφαλώς τα αναγνώρισαν τα επόμενα συντάγματα του 19ου Αιώνα. Με την αλλαγή του αιώνα πάντως και μετά τον πρώτο παγκόσμιο κάτι φαίνεται να αλλάζει. Στην Ευρώπη το γυναικείο κίνημα πατάει καλύτερα στα πόδια του και με την συνηθισμένη και εύλογη καθυστέρηση ρίχνει δειλά το σπόρο του και στο ελληνικό έδαφος. Έτσι το 1920 ιδρύεται ο "Σύνδεσμος Ελληνίδων υπέρ των Δικαιωμάτων της Γυναίκας", ο οποίος ?ε ψήφισα του ?εταξύ των άλλων ζητά το δικαίωμα να εκλέγει και να

28-5-1952: Οι Ελληνίδες αποκτούν πολιτικά δικαιώματα

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 28 Μάιος 2010 21:17

εκλέγεται η γυναίκα στα αντιπροσωπευτικά σώματα της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Στις 24 Απριλίου 1923 η Αθηνά Γιαννιού δίνει διάλεξη στην αίθουσα του Ελληνικού Ωδείου ?ε θέ?α Γυναίκα και Πολιτική. Η αλήθεια είναι ότι το αίτημα για καθολική ψηφοφορία δε συγκέντρωνε ακόμα πολλούς θιασώτες, ούτε ανάμεσα στο γυναικείο πληθυσμό . Στην εφημερίδα «Εμπρός» της Πέμπτης 2ας Ιουνίου 1922 διαβάζουμε τον εξής αποκαλυπτικό αφηγημένο διάλογο:

"-Θέλετε ή δεν θέλετε ψήφον; ηρώτησα μίαν.

Άνοιξε τετραπλασίως μεγαλύτερα τα μάτια της και με εκύταξε σαν να είχα πέση από την σελήνην.

-Καλέ, τι τρόπος είναι αυτός, μου είπε. Δεν ευρήκατε να μου πήτε τίποτε άλλο νοστιμώτερον;

Είχα την ψυχικήν δύναμιν να προχωρήσω:

-Πήτε μου σοβαρώς, κυρά μου, δεν σαν ενδιαφέρει το φεμινιστικόν ζήτημα;

-Α! Ευχαριστώ για το κομπλιμέντο. Άσχημην με βρίσκετε για να μου μιλήτε περί ψήφον;"

Στην εφημερίδα πάλι «Νέα Ημέρα», της 20ας Μαρτίου 1928, διαβάζουμε:

«?Ορισμένα τινά Ελληνικά θήλεα ζητούν να δοθή ψήφος εις τας γυναίκας. Σχετικώς με το ίδιον τούτο θέμα διαπρεπέστατος επιστήμων είχεν άλλοτε αναπτύξει από του βήματος της Βουλής το επιστημονικώς πασίγνωστον, άλλως τε, γεγονός ότι παν θήλυ διατελεί εις ανισόρροπον και έξαλλον πνευματικήν κατάστασιν ωρισμένας ημέρας εκάστου μηνός? Νεώτεραι και ακριβέστεραι έρευναι καταδεικνυσιν ότι ου μόνον ωρισμένας ημέρας, αλλά δι? όλου του μηνός τελούσιν άπαντα τα θήλεα εις πνευματικήν και συναισθηματικήν

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 28 Μάιος 2010 21:17

ανισορροπία, τινά δε μετρίαν, τα πλείστα δε σφοδροτάτην και ακατάσχετον, άτε και παντοιοτρόπως εκδηλουμένων και κλιμακουμένων συν τω χρόνω? Επειδή εν τούτοις αι ημέραι αύται, δεν συμπίπτουν ως προς όλα τα θήλεα, είναι αδύνατον να ευρεθή ημέρα πνευματικής ισορροπίας και ψυχικής γαλήνης όλων των θηλέων, ώστε την ευτυχή εκείνην ημέραν να ορίζονται αι εκάστοτε εκλογαί. Η γυναικεία συνεπώς ψήφος είναι πράγμα επικίνδυνον, άρα αποκρουστέον».

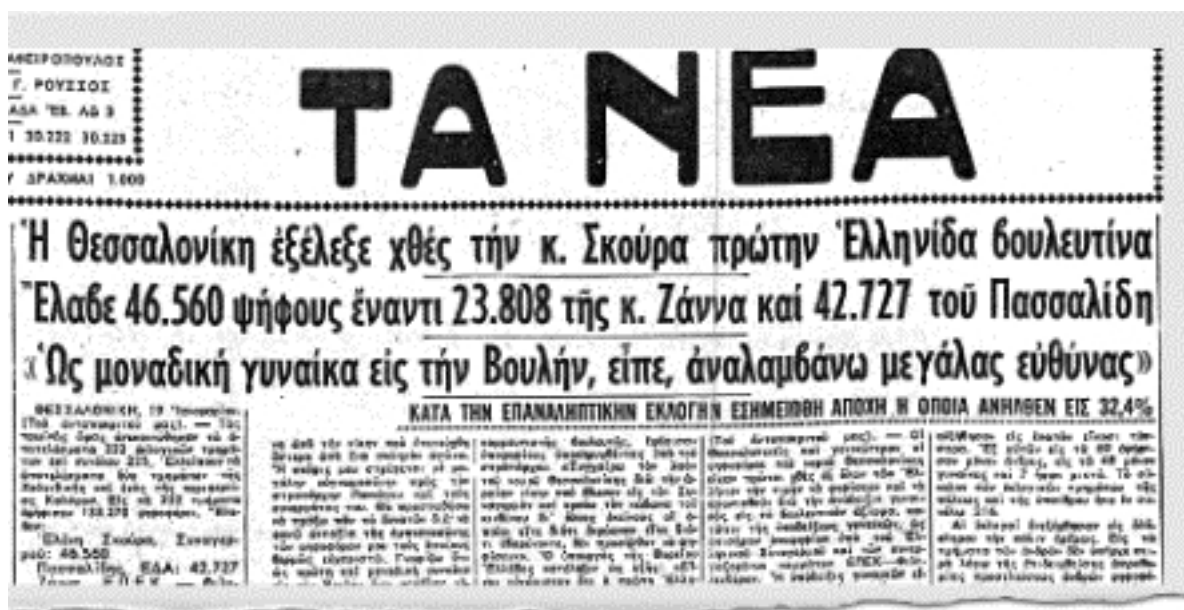
Κι όλα αυτά ενώ η Κυβέρνηση του Δημ. Γούναρη το 1921, επηρεασμένη από τη γενικευμένη στον ευρωπαϊκό χώρο τάση για ψήφο στις γυναίκες, είχε υποσχεθεί να προωθήσει το θέμα και στην Ελλάδα. Όπως όμως συμβαίνει συνήθως στην πολιτική οι υποσχέσεις έμειναν υποσχέσεις και το αίτημα για δικαίωμα ψήφου αδικαίωτο. Ωστόσο η αρχή είχε γίνει. Κι έτσι το 1924 η Κυβέρνηση Παπαναστασίου προτείνει με τροπολογία στην Εθνική συνέλευση το δικαίωμα ψήφου των γυναικών στις δημοτικές εκλογές, πρόταση όμως που δεν περνάει από την πλειοψηφία. Την επόμενη χρονιά ωστόσο, αποφασίζεται επιτέλους να αναγνωριστεί το δικαίωμα «του εκλέγειν» στις γυναίκες μετά από μία πενταετία και μόνο για τις δημοτικές εκλογές, με την προϋπόθεση ότι είναι άνω των 30 ετών και γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση. Αυτό το τελευταίο ήταν βέβαια λίγο προβοκατόρικο αφού, τότε το 70% των γυναικών ήταν αγράμματες. Χαρακτηριστικές της εποχής οι τοποθετήσεις βουλευτών. Ο Στ. Γονατάς το δεχόταν μόνο «δια τας απροστατεύτους γυναίκας», δηλαδή χήρες, συζύγους μεταναστών και ορφανών, ενώ ο Α. Κούτρας καταψηφίζει την πρόταση γιατί «ίσως γεννηθούν διενέξεις μεταξύ των συζύγων». Μικρό βήμα μπροστά έγινε στις δημοτικές εκλογές του 1934, οπότε οι γυναίκες καλούνται να ψηφίσουν για πρώτη φορά, όχι βέβαια χωρίς αντιδράσεις, ακόμα κι από επώνυμες Ελληνίδες. Η Μαρίκα Κοτοπούλη αρνείται να ψηφίσει, λέγοντας μάλιστα πως ψήφο θέλουν μόνο όσες είναι άσχημες και όσες αποφεύγουν να κάνουν παιδιά! Η μικρή συμμετοχή πάντως (από τις 14.000 εγγεγραμμένες ψήφισαν μόνο 240) θέτει σε αμφισβήτηση το νεοπαγές δικαίωμα και εγείρει θέμα αφαίρεσής του.

Κατά τη διάρκεια της Εθνικής Αντίστασης (1941-44) η συμμετοχή των γυναικών επηρέασε την Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης (ΠΕΕΑ) για να αναγνωρίσει τυπικά και νομικά την ισότητα γυναικών προς τους άνδρες. Στις εκλογές για το Εθνικό Συμβούλιο (23-4-1944, Κυβέρνηση του Βουνού) εκλέχτηκαν και γυναίκες ως εθνοσύμβουλοι: η Χρύσα Χατζηβασιλείου, η Μαρία Σβώλου, η Καίτη Νισυρίου-Ζεύγου, η Μάχη Μαυροειδή, η Φωτεινή Φιλιππίδη.

Οριστικά το θέμα λύθηκε μετά τον Εμφύλιο, με το Σύνταγμα του 1952, που αναγνώρισε πλήρη πολιτικά δικαιώματα στις γυναίκες χωρίς όμως τελικά να καταστεί

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 28 Μάιος 2010 21:17

δυνατή η συμμετοχή τους στις εκλογές της ίδιας χρονιάς, αφού δεν πρόλαβαν να ενημερωθούν οι εκλογικοί κατάλογοι. Το 1953, σε επαναληπτική εκλογή στη Θεσσαλονίκη, εξελέγη η πρώτη γυναίκα βουλευτής. Ήταν η [Ελένη Σκούρα](#) του «Ελληνικού Συναγερμού», που μαζί με τη Βιργινία Ζάννα του «Κόμματος των Φιλελευθέρων», υπήρξαν οι δυο πρώτες γυναίκες υποψήφιες για το βουλευτικό αξίωμα. Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, χαιρετίζει την είσοδο της πρώτης στη βουλή με τα παρακάτω λόγια: «Με την είσοδο στο Ελληνικό Κοινοβούλιο της πρώτης γυναίκας βουλευτού ολοκληρώθηκε η Δημοκρατία στην Ελλάδα. Μόνο τώρα δικαιού?εθα να ισχυρισθού?ε ?ε απόλυτο τρόπο ότι η Ελλάδα είναι Δημοκρατία που θεωρεί ισότι?ους όλους τους Έλληνες ανεξάρτητα από το φύλο τους». Παράλληλα, το 1956, η [Λίνα Τσαλδάρη](#) γινόταν η πρώτη γυναίκα υπουργός αναλαμβάνοντας το υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας στην κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή. Όμως, από το 1952 ως το 1974, ?όνο οκτώ γυναίκες πέρασαν από την πολιτική ζωή της χώρας. Εκτός από τις προαναφερθείσες οι άλλες έξι ήταν: Η Βασιλική Θανασέκου, η Μπενά Ελένη, η Σβώλου Μαρία, η Γιάννου Αση?ίνα, η Γυβτοδή?ου Μαρία και η Ηρώ Λά?πρου .

Το γυναικείο κίνημα πέτυχε τη μεγαλύτερη νίκη του, όταν στο Σύνταγμα του 1975 καθιερώθηκε η αρχή της ισότητας των δυο φύλων, έστω κι αν το άρθρο 116 έδινε ως χρονικό περιθώριο για τη ?εταρρύθ?ιση όλων των νό?ων που περιέχουν ανισότητες το 1982. Με την αναθεώρηση του Συντάγ?ατος, το 2001, και το Νό?ο 2910/2001 θεσπίσθηκε η συ??ετοχή των γυναικών στις δη?οτικές και νο?αρχιακές εκλογές σε ποσοστό τουλάχιστον 1/3 επί του συνόλου των υποψηφίων, τη στιγμή που ?ε το Νό?ο 2839/2000 διασφαλίσθηκε η ισόρροπη συ??ετοχή ανδρών και γυναικών στα συλλογικά όργανα του Δη?οσίου, Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και Ο.Τ.Α. Ο αριθμός των γυναικών βουλευτών αυξήθηκε σημαντικά με την πάροδο των χρόνων

28-5-1952: Οι Ελληνίδες αποκτούν πολιτικά δικαιώματα

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 28 Μάιος 2010 21:17

κι έτσι στη Βουλή του 2009 συμμετέχουν συνολικά 51 Βουλευτές και 9 γυναίκες μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου εκ των οποίων 5 είναι Υπουργοί και 4 Υφυπουργοί.. Είναι ο μεγαλύτερος αριθμός μέχρι σήμερα, αλλά αντιστοιχεί μόλις στο 15% του συνόλου των μελών της Βουλής.